

LECTIO XLIX - Η ΠΟΡΚΙΑ ΚΑΙ Ο ΒΡΟΥΤΟΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Porcia, Bruti uxor, cum viri sui consilium de interficiendo Caesare cognovisset, cultellum tonsorium quasi unguium resecandorum causa poposcit eoque velut forte elapso se vulneravit. Clamore deinde ancillarum in cubiculum vocatus Brutus ad eam obiurgandam venit, quod tonsoris praeripuisset officium. Cui secreto Porcia «non est hoc» inquit «temerarium factum meum, sed certissimum indicium amoris mei erga te tale consilium molientem: experiri enim volui, quam aequo animo me ferro essem interemptura, si tibi consilium non ex sententia cessisset».

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ XLIX

Η Πορκία, η σύζυγος του Βρούτου, όταν έμαθε το σχέδιο του άντρα της να δολοφονήσει τον Καίσαρα (ή: για τη δολοφονία του Καίσαρα), ζήτησε ένα μαχαιράκι (ή: ξυράφι) μανικιουρίστα τάχα για να κόψει τα νύχια της και αυτοτραυματίστηκε μ' αυτό, καθώς της γλίστρησε δήθεν τυχαία. Έπειτα ο Βρούτος, αφού κλήθηκε στην κρεβατοκάμαρά (της) από τα ξεφωνητά των υπηρετριών, ήρθε για να τη μαλώσει, γιατί τάχα (κατά τη γνώμη του) είχε κλέψει την τέχνη του μανικιουρίστα. Σ' αυτόν η Πορκία είπε κρυφά: «αυτό δεν είναι μια ασυλλόγιστη πράξη μου, αλλά μια ξεκάθαρη απόδειξη της αγάπης μου για σένα που μηχανεύεσαι τέτοιο σχέδιο: Θέλησα δηλαδή να δοκιμάσω με πόση ηρεμία θα σκοτωνόμουν με σιδερένιο εργαλείο, αν το σχέδιό (σου) δεν σου πήγαινε κατ' ευχήν».

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ XLIX

1. **interficio**: σχηματίζει προστακτική ενεστώτα **interfice**, όπως όλα τα σύνθετα του **facio**, ενώ το **facio** σχηματίζει προστακτική ενεστώτα **fac**.
2. **posco**: δεν διαθέτει σουπίνο. Για την αντικατάστασή του χρησιμοποιείται το σουπίνο του ρήματος **postulo**: **postulatum**.
3. **unguis -is**: αρσενικό. Αφαιρετική ενικού: **ungui** και **ungue**.
4. Προσοχή στους αρχικούς χρόνους του ρήματος **reseco** (1): **reseco**, **resecui**, **resectum**, **resecāre**. Μετοχή μέλλοντα: **resecaturus**, **-a**, **-um**.
5. **forte**: επίρρημα. Πρόκειται για την επιρρηματοποιημένη αφαιρετική ενικού του ουσιαστικού **fors**, **fortis** = τύχη. Δεν σχηματίζει παραθετικά.
6. **secrete/secreto**: επίρρημα. Σχηματίζει μόνο συγκριτικό βαθμό: **secretius**.
7. **temerarius**, **-a**, **-um**: σχηματίζει περιφραστικά παραθετικά (**magis temerarius**, **-a**, **-um**, **maxime temerarius**, **-a**, **-um**), επειδή προηγείται φωνήεν της κατάληξης **-us**.
8. Η κτητική αντωνυμία **meus**, **mea**, **meum** είναι η μόνη που σχηματίζει κλητική ενικού στο αρσενικό και στο θηλυκό γένος: **meus/mi** και **mea** αντίστοιχα.
9. **de interficiendo Caesare**,

unguium resecandorum causa,

ad eam obiurgandam: υποχρεωτικές γερονδιακές έλξεις. Η μορφή τους πριν την έλξη:

de interficiendo Caesarem,

ungues resecandi causa,

ad obiurgandum eam.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

Porcia: ονομαστική ενικού, θηλυκό, του ουσιαστικού α' κλίσης **Porcia -ae** = Πορκία → ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

Bruti: γενική ενικού, αρσενικό, του ουσιαστικού β' κλίσης **Brutus -i** = Βρούτος → ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

uxor: ονομαστική ενικού, θηλυκό, του ουσιαστικού γ' κλίσης **uxor -oris** = η σύζυγος.

cum: εδώ χρονικός σύνδεσμος (ο ιστορικός-διηγηματικός **cum**) = όταν.

viri: γενική ενικού, αρσενικό, του ουσιαστικού β' κλίσης **vir, viri** = άνδρας.

sui: γενική ενικού, αρσενικό, γ' πρόσωπο, της κτητικής αντωνυμίας, για έναν κτήτορα **suus, sua, suum** = δικός της, δική της, δικό της.

consilium: αιτιατική ενικού, ουδέτερο, του ουσιαστικού β' κλίσης **consilium -ii/-i** = σχέδιο.

de: πρόθεση που συντάσσεται με αφαιρετική = για.

interficiendo: αφαιρετική ενικού, αρσενικό, του γερουνδιακού **interficiendus, -a, -um** του ρήματος **interficio, interfeci, interfectum, interficere** 3 (ανήκει στα 15 ρήματα σε -io που κλίνονται σαν το **capio**) = σκοτώνω → β' ενικό προστακτικής ενεστώτα: **interfice** (όπως όλα τα σύνθετα του **facio**. Το **facio** σχηματίζει β' ενικό προστακτικής ενεστώτα: **fac**).

Caesare: αφαιρετική ενικού, αρσενικό, του ουσιαστικού γ' κλίσης **Caesar -aris** = Καίσαρας → ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

cognovisset: γ' ενικό, υποτακτική ενεργητικού υπερσυντελικού, του ρήματος **cognosco, cognovi, cognitum, cognoscere** 3 = γνωρίζω.

cultellum: αιτιατική ενικού, αρσενικό, του ουσιαστικού β' κλίσης **cultellus -i** = μαχαιράκι, ξυράφι.

tonsorium: αιτιατική ενικού, αρσενικό, του β' κλίτου επιθέτου **tonsorius, -a, -um** = του μανικιουρίστα → δεν σχηματίζει παραθετικά ως παράγωγο του ουσιαστικού **tonsor -oris** (= μανικιουρίστας).

quasi: παραβολικός σύνδεσμος = σαν, σαν να, δήθεν.

unguium: γενική πληθυντικού, αρσενικό, του ουσιαστικού γ' κλίσης **unguis -is** = νύχι → αφαιρετική ενικού: **ungue/ungui**.

resecandorum: γενική πληθυντικού, αρσενικό, του γερουνδιακού **resecandus, -a, -um** του ρήματος **reseco, resecuri, resectum, resecare** 1 = κόβω → μετοχή μέλλοντα: **resecaturus, -a, -um**.

causa: πρόθεση που συντάσσεται με γενική = για να, με σκοπό να.

poposcit: γ' ενικό, οριστική ενεργητικού παρακειμένου, του ρήματος **posco, poposci, -, poscere** 3 = ζητώ → το ρήμα κανονικά δεν διαθέτει σουπίνο. Δανείζεται το σουπίνο του ρήματος **postulo** 1: **postulatum**.

eo: αφαιρετική ενικού, αρσενικό, της οριστικής-επαναληπτικής αντωνυμίας *is, ea, id* = αυτός, -ή, -ό.

-que: συμπλεκτικός σύνδεσμος = και → χρησιμοποιείται ως εγκλιτική λέξη.

velut: παραβολικό επίρρημα = δήθεν, σαν, σαν να, ως.

forte: τροπικό επίρρημα = τυχαία → στην πραγματικότητα πρόκειται για επιρρηματοποιημένη αφαιρετική ενικού του γ' κλίτου ουσιαστικού *fors*, το οποίο είναι εύχρηστο μόνον στην ονομαστική και αφαιρετική ενικού. Δεν σχηματίζει παραθετικά.

elapso: αφαιρετική ενικού, αρσενικό, της μετοχής παρακειμένου του ρήματος *elabor, elapsus sum, elabi* αποθ. 3 = (ξε)-γλυστρώ.

se: αιτιατική ενικού, γ' πρόσωπο, της προσωπικής αντωνυμίας = αυτός, -ή, -ό.

vulneravit: γ' ενικό, οριστική ενεργητικού παρακειμένου, του ρήματος *vulnero, vulneravi, vulneratum, vulnerāre* 1 = πληγώνω, τραυματίζω.

clamore: αφαιρετική ενικού, αρσενικό, του ουσιαστικού γ' κλίσης *clamor -oris* = κραυγή.

deinde: χρονικό επίρρημα = έπειτα.

ancillarum: γενική πληθυντικού, θηλυκό, του ουσιαστικού α' κλίσης *ancilla -ae* = υπηρέτρια.

in: πρόθεση που εδώ συντάσσεται με αιτιατική = σε.

cubiculum: αιτιατική ενικού, ουδέτερο, του ουσιαστικού β' κλίσης *cubiculum -i* = κρεβατοκάμαρα.

vocatus: ονομαστική ενικού, αρσενικό, της μετοχής παθητικού παρακειμένου του ρήματος *voco, vocavi, vocatum, vocāre* 1 = καλώ.

Brutus: ονομαστική ενικού, αρσενικό, του ουσιαστικού β' κλίσης *Brutus -i* = Βρούτος → ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

ad: πρόθεση που συντάσσεται με αιτιατική = για να, σε.

eam: αιτιατική ενικού, θηλυκό, της οριστικής-επαναληπτικής αντωνυμίας *is, ea, id* = αυτός, -ή, -ό.

obiurgandam: αιτιατική ενικού, θηλυκό, του γερονδιακού *obiurgandus, -a, -um* του ρήματος *obiurgo, obiurgavi, obiurgatum, obiurgāre* 1 = μαλώνω.

venit: γ' ενικό, οριστική ενεργητικού παρακειμένου, του ρήματος *venio, veni, ventum, venīre* 4 = έρχομαι.

quod: αιτιολογικός σύνδεσμος = επειδή.

tonsoris: γενική ενικού, αρσενικό, του ουσιαστικού γ' κλίσης *tonsor -oris* = μανικιουρίστας, κουρέας.

praeripisset: γ' ενικό, υποτακτική ενεργητικού υπερσυντελικού, του

ρήματος **praeripio, praeripui, praereptum, praeripere 3** (ανήκει στα 15 ρήματα σε -io που κλίνονται σαν το *carpio*) = αρπάζω, κλέβω.

officium: αιτιατική ενικού, ουδέτερο, του ουσιαστικού β' κλίσης **officium -ii/-i** = καθήκον, δουλειά, τέχνη.

cui: δοτική ενικού, αρσενικό, της αναφορικής αντωνυμίας **qui, quae, quod** = ο οποίος, -α, -ο.

secreto: τροπικό επίρρημα = κρυφά

Οι τρεις βαθμοί του επιρρήματος: Θ.Β. **secreto/secrete**, Σ.Β. **secretius**, Υ.Β. —.

Porcia: ονομαστική ενικού, θηλυκό, του ουσιαστικού α' κλίσης **Porcia -ae** = Πορκία
→ ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

non: αρνητικό μόριο = όχι, δεν.

est: γ' ενικό, οριστική ενεστώτα, του ρήματος **sum, fui, —, esse** = είμαι.

hoc: ονομαστική ενικού, ουδέτερο, της δεικτικής αντωνυμίας **hic, haec, hoc** = αυτός, -ή, -ό.

inquit: γ' ενικό, οριστική παρακειμένου, του ελλειπτικού ρήματος **inquam** = λέω (για την κλίση του ρήματος μπορείτε να ανατρέξετε στο β' μέρος, στις σημειώσεις της γραμματικής).

temerarium: ονομαστική ενικού, ουδέτερο, του β' κλίτου επιθέτου **temerarius, -a, -um** = ασυλλόγιστος, -η, -ο σχηματίζει περιφραστικά παραθετικά: Σ.Β. **magis temerarius, -a, -um**, Υ.Β. **maximē temerarius, -a, -um**.

factum: ονομαστική ενικού, ουδέτερο, του ουσιαστικού β' κλίσης **factum -i** = πράξη.

meum: ονομαστική ενικού, ουδέτερο, α' πρόσωπο, της κτητικής αντωνυμίας για έναν κτήτορα **meus, mea, meum** = δικός μου, δική μου, δικό μου

Προσοχή! Είναι η μοναδική αντωνυμία που σχηματίζει κλητική πτώση στο αρσενικό και θηλυκό ενικού αριθμού. Κλητική ενικού αρσενικού: **meus** (όμοια με την ονομαστική. Επομένως, και το ουσιαστικό που συνοδεύει τίθεται σε ονομαστική, πχ. *meus oculus*) ή **mi**. Κλητική ενικού θηλυκού: **mea**.

sed: αντιθετικός σύνδεσμος = αλλά.

certissimum: ονομαστική ενικού, ουδέτερο, του β' κλίτου επιθέτου **certissimus, -a, -um** = βεβαιότατος, -η, -ο. Πρόκειται για υπερθετικό βαθμό του β' κλίτου επιθέτου **certus, -a, -um** = βέβαιος, -η, -ο, σίγουρος, -η, -ο Παραθετικά: Σ.Β. **certior, -ior, -ius**, Υ.Β. **certissimus, -a, -um**. →

indicium: ονομαστική ενικού, ουδέτερο, του ουσιαστικού β' κλίσης **indicium -ii/-i** = απόδειξη, τεκμήριο.

amoris: γενική ενικού, αρσενικό, του ουσιαστικού γ' κλίσης **amor -oris** = αγάπη.

mei: γενική ενικού, αρσενικό, α' πρόσωπο, της κτητικής αντωνυμίας για έναν κτήτορα **meus, mea, meum** = δικός μου, δική μου, δικό μου

Προσοχή! Είναι η μοναδική αντωνυμία που σχηματίζει κλητική πτώση στο αρσενικό και θηλυκό ενικού αριθμού. Κλητική ενικού αρσενικού: **meus** (όμοια με την ονομαστική. Επομένως, και το ουσιαστικό που συνοδεύει τίθεται σε ονομαστική, πχ. *meus oculus*) ή **mi**. Κλητική ενικού θηλυκού: **mea**.

erga: πρόθεση που συντάσσεται με αιτιατική = προς.

te: αιτιατική ενικού, β' πρόσωπο, της προσωπικής αντωνυμίας **tu** = εσύ.

tale: αιτιατική ενικού, ουδέτερο, της δεικτικής αντωνυμίας **talis, talis, tale** = τέτοιος, -α, -ο → κλίνεται σαν γ' κλιτο επίθετο και δεν διαθέτει κλητική πτώση.

consilium: αιτιατική ενικού, ουδέτερο, του ουσιαστικού β' κλίσης **consilium -ii/-i** = σχέδιο.

molientem: αιτιατική ενικού, αρσενικό, της μετοχής ενεστώτα του ρήματος **molior, molitus sum, molīri** αποθ. 4 = μηχανεύομαι, σχεδιάζω.

experiri: απαρέμφατο ενεστώτα, του ρήματος **experior, expertus sum, experīri** αποθ. 4 = δοκιμάζω.

enim: διασαφητικός και αιτιολογικός σύνδεσμος. Έχει ανάλογη χρήση με τον σύνδεσμο γάρ της αρχαίας ελληνικής = γιατί.

volui: α' ενικό, οριστική παρακειμένου, του ανωμάλου ρήματος **volo, volui, —, velle** = θέλω (για την κλίση του ρήματος μπορείτε να ανατρέξετε στο β' μέρος, στις σημειώσεις της γραμματικής).

quam: ερωτηματικό επίρρημα = πόσο.

aequo: αφαιρετική ενικού, αρσενικό, του β' κλιτου επιθέτου **aequus, -a, -um** = ίσος, -η, -ο, δίκαιος, -η, -ο → Παραθετικά: Σ.Β. **aequior, -ior, -ius**, Υ.Β. **aequissimus, -a, -um**.

animo: αφαιρετική ενικού, αρσενικό, του ουσιαστικού β' κλίσης **animus -i** = ψυχή.

me: αιτιατική ενικού, α' πρόσωπο, της προσωπικής αντωνυμίας **ego** = εγώ.

ferro: αφαιρετική ενικού, ουδέτερο, του ουσιαστικού β' κλίσης **ferrum -i** = σίδηρο, σιδερένιο εργαλείο (όπλο) → ως όνομα μετάλλου δεν σχηματίζει πληθυντικό αριθμό.

essem interemptura: α' ενικό, υποτακτική παρατατικού, ενεργητική περιφραστική συζυγία του ρήματος **interimo, interemi, interemptum, interimere** 3 = εξολοθρεύω, σκοτώνω.

si: υποθετικός σύνδεσμος = αν.

tibi: δοτική ενικού, β' πρόσωπο, της προσωπικής αντωνυμίας **tu** = εσύ.

consilium: ονομαστική ενικού, ουδέτερο, του ουσιαστικού β' κλίσης **consilium -ii/-i** = σχέδιο.

non: αρνητικό μόριο = όχι, δεν.

ex: πρόθεση που συντάσσεται με αφαιρετική = από, σύμφωνα με.

sententia: αφαιρετική ενικού, θηλυκό, του ουσιαστικού α' κλίσης **sententia -ae** = σκέψη.

cessisset: γ' ενικό, υποτακτική ενεργητικού υπερσυντελικού, του ρήματος **cedo, cessi, cessum, cedere** 3 = προχωρώ, παραχωρώ.

consilium ex sententia cedit: το σχέδιο πηγαίνει κατ' ευχήν.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ ΤΑΞΙΝΟΜΗΜΕΝΟ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

Α΄ κλίση

Porcia -ae: θηλυκό → δεν σχηματίζει πληθυντικό

ancilla -ae: θηλυκό

sententia -ae: θηλυκό

Β΄ κλίση

Brutus -i: αρσενικό → δεν σχηματίζει πληθυντικό

vir, viri: αρσενικό

consilium -ii/-i: ουδέτερο

cultellus -i: αρσενικό

cubiculum -i: ουδέτερο

officium -ii/-i: ουδέτερο

factum -i: ουδέτερο

indicium -ii/-i: ουδέτερο

animus -i: αρσενικό

ferrum -i: ουδέτερο → δεν σχηματίζει πληθυντικό

Γ΄ κλίση

uxor -oris: θηλυκό

Caesar -aris: αρσενικό → δεν σχηματίζει πληθυντικό

unguis -is: αρσενικό → αφαιρετική ενικού: **ungue/ungui**

clamor -oris: αρσενικό

tonsor -oris: αρσενικό

amor -oris: αρσενικό

ΕΠΙΘΕΤΑ

Β΄ κλίση

tonorius, -a, -um → δεν σχηματίζει παραθετικά

temerarius, -a, -um → σχηματίζει περιφραστικά παραθετικά: Σ.Β. **magis temerarius, -a, -um**, Υ.Β. **maxime temerarius, -a, -um**

certus, -a, -um → Παραθετικά: Σ.Β. **certior, -ior, -ius**, Υ.Β. **certissimus, -a, -um**

aequus, -a, -um → Παραθετικά: Σ.Β. **aequior, -ior, -ius**, Υ.Β. **aequissimus, -a, -um**

ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

suus, sua, sum (κτητική αντωνυμία, γ' πρόσωπο, για έναν κτήτορα)

is, ea, id (οριστική-επαναληπτική)

se (προσωπική, γ' πρόσωπο)

qui, quae, quod (αναφορική)

hic, haec, hoc (δεικτική)

meus, mea, meum (κτητική, α' πρόσωπο, για έναν κτήτορα)

tu (προσωπική, β' πρόσωπο)

talis, talis, tale (δεικτική)

ego (προσωπική, α' πρόσωπο)

ΡΗΜΑΤΑ

1η Συζυγία

reseo, **resecui**, **resectum**, resecāre → Μτχ. μέλλοντα: **resecaturus**

vulnero, vulneravi, vulneratum, vulnerāre

voco, vocavi, vocatum, vocāre

obiurgo, obiurgavi, obiurgatum, obiurgāre

3η Συζυγία

interficio, interfeci, interfectum, interficĕre 3* (ανήκει στα 15 ρήματα σε -io που κλίνονται σαν το capio) → Β' ενικό προστακτικής ενεστώτα: **interfice**

cognosco, cognovi, cognitum, cognoscĕre

posco, poposci, poscĕre → δανείζεται το σουπίνο από το ρήμα postulo 1: **postulatum**

elabor, elapsus sum, elabi (αποθετικό)

praeripio, praeripui, praereptum, praeripĕre 3* (ανήκει στα 15 ρήματα σε -io που κλίνονται σαν το capio)

interimo, interemi, interemptum, interimĕre

cedo, cessi, cessum, cedĕre

4η Συζυγία

venio, veni, ventum, venĭre

molior, molitus sum, molĭri (αποθετικό)

experior, expertus sum, experĭri (αποθετικό)

ΑΝΩΜΑΛΑ ΡΗΜΑΤΑ

sum, fui, —, esse

inquam (ελλειπτικό)

volo, volui, —, velle

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

forte → δεν σχηματίζει παραθετικά

deinde

secreto/secrete → Παραθετικά: Σ.Β. **secretius**, Υ.Β. –

quam

velut (παραβολικό)

ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ

de (+ αφαιρετική)

causa (+ γενική)

in (+ αιτιατική)

ad (+ αιτιατική)

erga (+ αιτιατική)

ex (+ αφαιρετική)

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

cum (χρονικός, ιστορικός-διηγηματικός)

-que (συμπλεκτικός) → χρησιμοποιείται ως εγκλιτική λέξη

quod (αιτιολογικός)

sed (αντιθετικός)

enim (διασαφητικός και αιτιολογικός)

si (υποθετικός)

quasi (παραβολικός-υποθετικός)

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Porcia, Bruti uxor, [...], cultellum tonsorium quasi unguium resecandorum causa poroscit: κύρια πρόταση κρίσεως

poroscit: ρήμα

Porcia: υποκείμενο ρήματος

uxor: ομοιόπτωτος προσδιορισμός, παράθεση στο Porcia

Bruti: γενική κτητική στο uxor

cultellum: αντικείμενο ρήματος

tonsorium: ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός στο cultellum

unguium resecandorum causa: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει σκοπό στο ρήμα poroscit. Έχουμε υποχρεωτική γερονδιακή έλξη, γιατί πριν την έλξη η φράση θα είχε ως εξής: **ungues resecandi causa**. Θα είχαμε, δηλαδή, εμπρόθετη γενική του γερονδίου με αντικείμενο σε αιτιατική, που απαιτεί γερονδιακή έλξη.

unguium: υποκείμενο του γερονδιακού resecandorum

quasi unguium resecandorum causa: βραχυλογική φράση που εκφράζει παραβολή. Ισοδυναμεί με την υποθετική-παραβολική πρόταση: **quasi (Porcia) unguium resecandorum causa cultellum posceret**: Λειτουργεί ως β' όρος σύγκρισης (α' όρος σύγκρισης είναι η κύρια πρόταση με ρήμα το poroscit). Εισάγεται με τον παραβολικό σύνδεσμο quasi και εκφέρεται με υποτακτική, γιατί η σύγκριση αφορά μια υποθετική πράξη ή κατάσταση. Συγκεκριμένα, εκφέρεται με υποτακτική παρατατικού (posceret), γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (poroscit), για να δηλώσει το σύγχρονο στο παρελθόν.

eoque velut forte elapso se vulneravit: κύρια πρόταση κρίσεως

(Σημείωση: συνδέεται παρατακτικά με την προηγούμενη κύρια πρόταση με τον συμπλεκτικό σύνδεσμο -que)

vulneravit: ρήμα

(**Porcia**): εννοούμενο υποκείμενο ρήματος

se: αντικείμενο ρήματος (άμεση αυτοπάθεια)

eo: αφαιρετική του οργάνου στο ρήμα vulneravit και υποκείμενο της μετοχής elapso

elapso: επιρρηματική αιτιολογική μετοχή υποκειμενικής αιτιολογίας (επειδή προηγείται το velut), συνημμένη στο eo. Δηλώνει το προτερόχρονο. Ανάλυση μετοχής: quod is elapsus esset

forte: επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στη μετοχή elapso

cum viri sui consilium de interficiendo Caesare cognovisset: δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση, που λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο περιεχόμενο της κύριας πρότασης με ρήμα το poroscit. Εισάγεται με τον cum τον ιστορικό-διηγηματικό, ο οποίος υπογραμμίζει τη βαθύτερη σχέση της δευτερεύουσας με την κύρια και δημιουργεί ανάμεσά τους μια σχέση αιτίου και αιτιατού. Εκφέρεται με υποτακτική, που κάνει φανερό τον ρόλο του υποκειμενικού στοιχείου. Συγκεκριμένα, με υποτακτική υπερσυντελικού (cognovisset), γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (poroscit) και δηλώνει το προτερόχρονο στο παρελθόν.

cognovisset: ρήμα

(**Porcia**): εννοούμενο υποκείμενο ρήματος

consilium: αντικείμενο ρήματος

viri: γενική υποκειμενική/δημιουργού στο consilium

sui: ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός στο viri

de interficiendo Caesare: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει αναφορά στο consilium. Έχουμε υποχρεωτική γερουνδιακή έλξη, γιατί πριν την έλξη η φράση θα είχε ως εξής: **de interficiendo Caesarem**. Θα είχαμε, δηλαδή, εμπρόθετη αφαιρετική του γερουνδίου με αντικείμενο σε αιτιατική, που απαιτεί γερουνδιακή έλξη.

Caesare: υποκείμενο του γερουνδιακού interficiendo

Clamore deinde ancillarum in cubiculum vocatus Brutus ad eam obiurgandam venit: κύρια πρόταση κρίσεως

venit: ρήμα

Brutus: υποκείμενο ρήματος και μετοχής vocatus

ad eam obiurgandam: εμπρόθετος προσδιορισμός του σκοπού στο ρήμα venit. Έχουμε υποχρεωτική γερονδιακή έλξη, γιατί πριν την έλξη η φράση θα είχε ως εξής: ad eam obiurgandum. Θα είχαμε, δηλαδή, εμπρόθετη αιτιατική του γερονδίου με αντικείμενο σε αιτιατική, που απαιτεί γερονδιακή έλξη.

eam: υποκείμενο του γερονδιακού obiurgandam

vocatus: επιρρηματική χρονική μετοχή, συνημμένη στο υποκείμενο του ρήματος, Brutus. Δηλώνει το προτερόχρονο. Ανάλυση μετοχής: cum Brutus vocatus esset ή postquam Brutus vocatus est/erat

clamore: αφαιρετική του ποιητικού αιτίου (απρόθετη, γιατί δηλώνει κάτι άψυχο) ή του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στη μετοχή vocatus

ancillarum: γενική υποκειμενική στο clamore

in cubiculum: εμπρόθετος προσδιορισμός κίνησης σε τόπο στη μετοχή vocatus

deinde: επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα venit

quod tonsoris praeripuisset officium: δευτερεύουσα επιρρηματική αιτιολογική πρόταση, που λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο περιεχόμενο της κύριας πρότασης με ρήμα το venit. Εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο quod και εκφέρεται με υποτακτική, γιατί εκφράζει υποκειμενική αιτιολογία. Συγκεκριμένα, εκφέρεται με υποτακτική υπερσυντελικού (praeripuisset), γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (venit) και δηλώνεται το προτερόχρονο στο παρελθόν.

praeripuisset: ρήμα

(Porcia): εννοούμενο υποκείμενο ρήματος

officium: αντικείμενο ρήματος

tonsoris: γενική κτητική στο officium

Cui secreto Porcia [...] inquit: κύρια πρόταση κρίσεως

inquit: ρήμα

Porcia: υποκείμενο ρήματος

cui: έμμεσο αντικείμενο ρήματος. Η πρόταση που ακολουθεί μέσα στα εισαγωγικά («non est hoc» [...] «temerarium factum meum, sed certissimum indicium amoris mei erga te tale consilium molientem») αποτελεί το λογικό άμεσο αντικείμενο του ρήματος inquit

secreto: επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο ρήμα inquit

«non est hoc» [...] «temerarium factum meum, sed certissimum indicium amoris mei erga te tale consilium molientem: κύρια πρόταση κρίσεως. Βρίσκεται σε ευθύ λόγο.

non est: ρήμα

hoc: υποκείμενο ρήματος

factum/indiciu: κατηγορούμενα στο hoc. Συνδέονται μεταξύ τους με τον αντιθετικό σύνδεσμο sed

temerarium/meum: ομοιόπρωτοι επιθετικοί προσδιορισμοί στο factum

certissimum: ομοιόπρωτος επιθετικός προσδιορισμός στο indicium

amoris: γενική αντικειμενική στο indicium

mei: ομοιόπρωτος επιθετικός προσδιορισμός στο amoris

erga te: εμπρόθετος προσδιορισμός της φιλικής διάθεσης στο amoris

molientem: επιθετική μετοχή, που λειτουργεί ως επιθετικός προσδιορισμός στο te. Ανάλυση μετοχής: qui moliris /molire

consilium: αντικείμενο στη μετοχή molientem

tale: ομοιόπρωτος επιθετικός προσδιορισμός στο consilium

experiri enim volui: κύρια πρόταση κρίσεως. Βρίσκεται σε ευθύ λόγο.

volui: ρήμα

(ego): εννοούμενο υποκείμενο ρήματος και απαρεμφάτου

experiri: αντικείμενο ρήματος, τελικό απαρέμφατο (ταυτοπροσωπία)

quam aequo animo me ferro essem interemptura: αντικείμενο του απαρεμφάτου experiri.

quam aequo animo me ferro essem interemptura: δευτερεύουσα πλάγια ερωτηματική πρόταση, μερικής αγνοίας, που λειτουργεί ως αντικείμενο του απαρεμφάτου experiri. Εισάγεται με το ερωτηματικό επίρρημα quam και εκφέρεται με υποτακτική, γιατί θεωρείται ότι η εξάρτηση δίνει υποκειμενική χροιά στο περιεχόμενο της δευτερεύουσας πρότασης. Συγκεκριμένα, εκφέρεται με υποτακτική παρατατικού ενεργητικής περιφραστικής συζυγίας (essem interemptura), γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου, (volui, μέσω του απαρεμφάτου experiri), και δηλώνεται το υστερόχρονο στο παρελθόν.

essem interemptura: ρήμα

(ego): εννοούμενο υποκείμενο ρήματος

me: αντικείμενο ρήματος (άμεση αυτοπάθεια)

animo: αφαιρετική του τρόπου στο interemptura essem

aequo: ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός στο animo\

ferro: αφαιρετική του οργάνου στο interemptura essem

quam: επιρρηματικός προσδιορισμός του ποσού, ως επιτατικό στο aequo

si tibi consilium non ex sententia cessisset»: δευτερεύουσα επιρρηματική υποθετική πρόταση. Εισάγεται με τον υποθετικό σύνδεσμο *si*, γιατί είναι καταφατική. Με εξάρτηση από το *experiiri*, που με τη σειρά του εξαρτάται από το *volui*, σχηματίζεται εξαρτημένος υποθετικός λόγος της ανοικτής υπόθεσης (1ο είδος) στο μέλλον. Συγκεκριμένα, στην υπόθεση έχουμε υποτακτική υπερσυντελικού (*cessisset*) και στην απόδοση πλάγια ερωτηματική πρόταση (*quam aequo animo me ferro essem interemptura*).

Τρόπη σε ανεξάρτητο υποθετικό λόγο:

Υπόθεση: si [...] non ex sententia cesserit (οριστική συντελεσμένου μέλλοντα)

Απόδοση: quam [...] interimam?? (ευθεία ερώτηση - οριστική μέλλοντα)

non cessisset: ρήμα

consilium: υποκείμενο ρήματος

tibi: δοτική προσωπική αντικαριστική στο *non cessisset*

ex sententia: εμπρόθετος προσδιορισμός του τρόπου στο *non cessisset*.

Ημερομηνία τροποποίησης: 13/03/2012